

paa ingen Maade tiltræde. Flertallet gør gældende, at en saadan Bestemmelse sikkert, ganske sikkert vil have fordærvelige Følger, idet den navnlig for Byernes Bedkommende vil føre til Oprettelsen af en Masse smaa daarlige Skoler, medens den ikke vil have nogen Betydning for de gode Skoler, da 6 Kr. pr. Barn jo vil være tilstrækkeligt til at lønne en Skolelærer for. Og en lignende Virkning mener Flertallet, at Bestemmelsen ogsaa vil faa for Landets Bedkommende, idet Flertallet gaar ud fra, at der ogsaa der vil fremkomme en Mængde Smaaskoler, hvor Undervisningen i mange Tilfælde vil blive yderst tarvelig. Fremdeles gør Flertallet gældende, at disse smaa Skoler paa Landet, og maatte ogsaa i Byerne, navnlig ville blive søgte af Børn fra saadanne Hjem, hvor man helst vil være fri for Mulktering og ethvert Tilhyn. Og endelig kunde det have den store Fare, at religiøs og politisk Fanatisme vil benytte denne Lejlighed til at forbitre Livet for Folkeskolens Lærere og staae Undervisningen. — Hvad angaar det første: den Masse Smaaskoler baade i Byerne og paa Landet, som Flertallet tror vil blive en sikker Følge af denne Bestemmelse, da skal jeg kun sige, at jeg skønner ikke, med hvilken Berettigelse Flertallet mener at kunne have en saadan Opfattelse af dette Forhold. Jeg har ganske vist den Opfattelse, som jeg ogsaa gjorde gældende ved Lovforslagets 1ste Behandling, at den hele offentlige Forsorg for Slægtens Opdragelse, som har gjort sig gældende gennem vor nuværende Skoleordning, ikke har bidraget til i Hjemmene at vække og styrke Interessen for Børnernes Opdragelse. Men at det skulde være saa daarlige bevendt med Interessen for denne Sag omkring i Befolkningen, at der skulde være saa store Masser af Hjem — thi hvis der skal blive Masser af Skoler af denne Art, maa der jo være endnu større Masser af Hjem — hvor man, selv om man maatte betale noget derfor, vilde foretrække at sende sine Børn i daarlige Skoler, fremfor at sende dem i de efter Flertallets Formening dog ret gode Skoler, som det offentlige holder, det tror jeg ikke; jeg tror man gør Befolkningen Uret ved at forudsætte det. — Heller ikke kan jeg paa nogen Maade anerkende Berettigelsen af, at der skulde være nogen Fare forbunden med at

bevare dette Forslag i den Retning, at Lærerne skulde blive udsatte for at blive generede af religiøs eller politisk Fanatisme. Jeg ved ikke, om det ærede Flertal kender Eksempler paa, at der er blevet oprettet private Skoler for at fortrædige en Lærer, hvem Befolkningen ikke var politisk enig med; jeg kender ikke noget saadant Tilfælde; i alt Fald har jeg den Overbevisning, at naar en Lærer røgter sin Gerning forsvarligt, kan han have hvilken politisk Opfattelse, han vil, uden at behøve at være bange for at blive generet fra Hjemmets Side, paa den Maade, at Forældrene af den Grund skulde tage Børnene fra ham og sætte dem i en privat Skole. Hvad den religiøse Fanatisme og Intolerance angaar, skal jeg gerne erkende, at religiøse Hensyn fra først af have spillet en væsentlig Rolle med Hensyn til Oprettelsen af de saakaldte Fristoler; men jeg kan ikke erkende, at det er berettiget ganske ensidigt at betegne dette som et Udslag af religiøs Fanatisme. Hvorfor skal man ikke kunne have en religiøs Anskuelse, som man søger at gøre gældende paa den Maade, at man sender sine Børn til en Lærer, man religiøst er enig med? Hvorfor skal man ikke kunne gøre det, uden at det just behøver at være Fanatisme eller Intolerance? Vi have jo dog nu en Gang Religionsfrihed her i Landet, og jeg antager ikke, at nogen tænker paa at indskrænke den. Men har man Religionsfrihed, maa man ogsaa, synes jeg, indrømme, at Forældrene ikke kunne være glade ved at sende deres Børn til en Lærer, om hvem de have den Opfattelse, at han bibringer Børnene religiøse Forestillinger, som Forældrene ere i høj Grad imod, og at det virkelig er et fuldt berettiget Hensyn, der som Forældrene af den Grund søge at skaffe sig en Skole og vælge en Lærer, om hvem de vide, at han vil lede Undervisningen i Overensstemmelse med den Opfattelse i denne den alvorligste af alle Sager, som de selv have. Jeg kan altsaa ikke erkende Berettigelsen af de fleste af de Indvendinger, der ere gjort mod denne Bestemmelse. — Jeg kan derimod erkende, ligesom jeg har gjort det tidligere, at Bestemmelsen i andre Henseender, navnlig i praktisk Henseende, vil være vanstelig at gennemføre. Der er jo rejst en meget stærk Modstand mod den fra Lærerstandens Side. Jeg kan nu ganske vist ikke erkende, at denne